

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Nds/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016200306
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1016200306.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenská železničná dopravná spoločnosť, a.s., so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 35 856 742, právne zastúpený JUDr. Jaroslav Brada, advokát, so sídlom Dunajská 68, 811 08 Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 21505588/2015 zo dňa 21.12.2015, konajúc o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2S/34/2016 je d ô v o d n ý.

Na konanie a rozhodnutie vo veci je miestne príslušný Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením č. 2S/34/2016-57 zo dňa 29.03.2017, právoplatným dňa 20.05.2017, v súvislosti s účinnosťou nových procesných kódexov a s poukazom na § 491 ods. 1, § 9 ods. 1, § 10, § 13 ods. 1, § 18 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) postúpil vec na ďalšie konanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici s odôvodnením, že vzhľadom na sídlo prvostupňového správneho orgánu (Daňový úrad v Banskej Bystrici) je podľa § 13 ods. 1 s poukazom na § 18 ods. 2 SSP a § 491 ods. 1 SSP miestne príslušným Krajský súd v Banskej Bystrici.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako správny súd, ktorému bola vec postúpená, predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR, pretože nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou, keďže predmetná vec napadla na Krajskom súde v Bratislave dňa 29.02.2016, teda v čase účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

3. Podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici je zrejmé, že žaloba bola Krajskému súdu v Bratislave

doručená dňa 29.02.2016 ako súdu miestne príslušnému podľa § 246a ods. 1 veta prvá OSP účinného v čase podania žaloby, v zmysle ktorého miestne príslušným je súd, v obvode ktorého má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Krajský súd v Bratislave ako miestne príslušný súd vo veci konal.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici bol toho názoru, že aj napriek skutočnosti, že od 01.07.2016 nadobudol účinnosť SSP, v súlade s § 491 ods. 2 SSP a s odkazom na uplatnenie zásady perpetuatio fori vyjadrenej v § 9 ods. 1 SSP, právne účinky vo vzťahu k podanej žalobe zostávajú zachované. Miestna príslušnosť Krajského súdu v Bratislave založená podanou žalobou preto stále trvá. Zmena procesného právneho predpisu nemôže mať za následok zmenu miestnej príslušnosti konajúceho súdu.

5. Krajský súd v Banskej bystrici taktiež uviedol, že postup Krajského súdu v Bratislave, ktorý za daných okolností rozhodol o postúpení veci, pretože zistil, že v zmysle nového procesného zákona (SSP) už nie je miestne príslušným súdom, nie je v súlade s cieľom rekonštrukcie SSP (zefektívnenie, zjednodušenie, zrýchlenie a zhospodárnenie súdneho procesu v správnom súdnictve).

6. Podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici, ďalším dôvodom pre nesúhlas s postúpením veci je skutočnosť, že príslušnosť súdu sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia. Uvedené platilo jednak podľa OSP (§ 11 ods. 1) a platí aj podľa SSP (§ 9 ods. 1). A teda tým, že sa predmetné konanie začalo na Krajskom súde v Bratislave, trvá miestna príslušnosť tohto súdu až do skončenia veci, a to bez ohľadu na § 491 ods. 1 SSP. Krajský súd v Banskej Bystrici ďalej pripomína aj znenie § 491 ods. 2 SSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba. Postúpením veci dochádza v konečnom dôsledku k predĺžovaniu konania, čím sa oslabuje právo žalobcu na účinnú a rýchlu súdnu ochranu. Postup Krajského súdu v Bratislave je v neprospech žalobcu, a preto aj z tohto dôvodu nemožno aplikovať ustanovenia § 13 ods. 1 SSP. Navyše, Krajský súd v Bratislave realizovaním procesných úkonov potvrdil založenie svojej miestnej príslušnosti na konanie vo veci.

7. Keďže žaloba bola podaná za účinnosti OSP, účinkom jej podania bolo aj určenie vecne a miestne príslušného súdu na konanie, podľa vtedy platného OSP (§ 246a ods. 1 druhá veta). Zásada perpetuatio fori nemôže byť podľa názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici prelomená novým procesným predpisom.

8. Podľa § 9 ods. 1 SSP, konanie sa uskutočňuje na tom správnom súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

9. Podľa § 11 ods. 1 OSP, konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia.

10. Podľa § 246a ods. 1 OSP, miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

11. Podľa § 18 ods. 2 SSP, ak správny súd zistí, že nie je vecne, miestne alebo kauzálne príslušný, postúpi vec uznesením príslušnému správnomu súde.

12. Podľa § 18 ods. 3 SSP, ak správny súd, ktorému bola vec postúpená správnym súdom tej istej inštalácie, nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou alebo kauzálnou príslušnosťou, predloží vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR. Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sú nižšie správne súdy viazané.

13. Podľa § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na rozhodnutie o miestnej, vecnej alebo kauzálnej príslušnosti, po tom, ako sa oboznámil s prejednávanou vecou, dospel k záveru, že vec bola Krajskému súdu v Banskej Bystrici postúpená nesprávne a na konanie a rozhodnutie je miestne príslušný Krajský súd v Bratislave.

15. Najvyšší súd SR pri svojom rozhodovaní aplikoval ustanovenie § 491 ods. 1 SSP, v zmysle ktorého teda postupoval podľa ustanovení nového procesného kódexu - Správneho súdneho poriadku. V prípade miestnej príslušnosti však z citovaného ustanovenia § 9 ods. 1 SSP vyplýva, že príslušnosť (či už miestna, vecná alebo kauzálna) sa skúma a určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

16. V prejednávanej veci bola žaloba podaná na Krajskom súde v Bratislave dňa 29.02.2016, t. j. predmetné konanie bolo začaté ešte v čase účinnosti OSP. Aj v prípade aplikácie ustanovenia § 491 ods. 1 SSP je nevyhnutné v prejednávanej veci posudzovať miestnu príslušnosť podľa ustanovení OSP, nakoľko aj v zmysle § 9 ods. 1 SSP sa príslušnosť posudzuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania. K týmto okolnostiam nesporne patrí aj skutočnosť, že v čase začatia konania bol platným a účinným procesným kódexom OSP, a teda Najvyšší súd SR dospel k záveru, že miestnu príslušnosť je potrebné v prejednávanej veci posudzovať podľa ustanovení OSP.

17. Citované ustanovenie § 11 ods. 1 OSP zakotvuje zásadu perpetuatio fori, podľa ktorej je pre určenie miestnej príslušnosti rozhodujúci stav v čase začatia konania a trvá až do skončenia sporu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, ak by sa podmienky miestnej príslušnosti počas konania zmenili.

18. V zákonom ustanovení je zakotvená zásada, podľa ktorej sa má konanie uskutočňovať na tom súde, ktorý je vecne o miestne príslušný. Znamená to, že zákon trvá na dodržiavaní kritérií stanovených v § 9 pre založenie vecnej príslušnosti a v § 84 - 89b pre založenie miestnej príslušnosti. Rozhodnutie, na ktorý súd podať žalobu, teda neponecháva na voľnú úvahu účastníka. Pre založenie vecnej a miestnej príslušnosti súdu sú však rozhodujúce iba okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania, t. j. v deň doručenia žaloby na súd alebo v deň, keď bolo vydané uznesenie o začatí konaniu bez návrhu (§ 82 ods.1). Ak sa konanie začalo na vecne a miestne príslušnom súde, bude sa konanie viesť na tomto súde, teda bude trvať jeho príslušnosť až do skončenia konania (zásada trvania príslušnosti alebo perpetuatio fori). To platí aj vtedy, ak neskôr počas konania dôjde k zmene okolností rozhodujúcich pre určenie príslušnosti (napr. zmena bydliska žalovaného, zmena žaloby, pristúpenie ďalšieho žalovaného do konania, zmena alebo zámena účastníkov). Takáto zmena okolností totiž nemá žiadny vplyv na už raz založenú vecnú ani miestnu príslušnosť, a preto súd nemôže z tohto dôvodu vysloviť svoju vecnú alebo miestnu nepríslušnosť podľa § 104a, resp. § 105. Inštitút vecnej alebo miestnej nepríslušnosti možno totiž aplikovať iba v prípade, ak súd, na ktorý bola podaná žaloba, nebol v deň jej doručenia vecne alebo miestne príslušný. (Števček, M., Ficová, S. a kol.: Občiansky súdny poriadok, Komentár - I. diel, 2. Vydanie, C. H. Beck, 2012).

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za rozhodujúce dodržanie vyššie uvedenej a popísanej zásady perpetuatio fori, ktorá bola zakotvená nielen v Občianskom súdnom poriadku, ale má svoje vyjadrenie aj Správnom súdnom poriadku, v § 9 ods. 1 veta druhá. V zmysle dodržania tejto zásady teda najvyšší súd konštatuje, že v prejednávanej veci sa konanie začalo na miestne príslušnom súde - Krajskom súde v Bratislave a jeho miestna príslušnosť trvá až do skončenia veci.

20. Najvyšší súd SR považoval za nevyhnutné upriamiť pozornosť aj na skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave, predtým, ako postúpil vec Krajskému súdu v Banskej Bystrici, vykonal v prejednávanej veci procesné úkony (výzva na vyjadrenie 15.03.2016, výzva na predloženie spisov žalovaným 15.03.2016), čím taktiež nesporne došlo k založeniu miestnej príslušnosti. Za zmienku rozhodne stojí i skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave pristúpil k postúpeniu veci po takmer roku od začatia konania, pričom

medzičasom vykonal aj spomínané procesné úkony. Takýto postup je nielen v rozpore so zásadou hospodárnosti a účelnosti konania, ale taktiež v neprospech strán zúčastnených na konaní.

21. Podľa § 25 ods. 1 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

22. Podľa § 44 ods. 3 CSP na Najvyššom súde SR koná a rozhoduje senát alebo veľký senát.

23. Podľa § 46 ods. 1 CSP senát sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov.

24. Zloženie senátu v tejto veci Najvyšší súd SR odvodil z ustanovenia § 25 veta prvá SSP a § 44 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 46 ods. 1 CSP, v ktorých je upravené zloženie senátu Najvyššieho súdu SR tak, že sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov. Zároveň vychádzal i z obsahu dôvodovej správy k SSP, z obsahu ktorej vyplýva, že v správnom súdnictve päťčlenný senát Najvyššieho súdu SR rozhoduje podľa § 21 písm. b/ SSP vo veciach uvedených v § 11 písm. a/ až g/ SSP, t. j. ako súd prvej inštancie. Rozhodovanie Najvyššieho súdu SR o nesúhlase správneho súdu s miestnou príslušnosťou je upravené v § 18 ods. 3 SSP, čo znamená, že Najvyšší súd SR tu nerozhoduje ako súd prvej inštancie, preto Najvyšší súd SR rozhoduje v trojčlennom senáte, ktorý je zložený z predsedu senátu a dvoch sudcov.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd SR rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

26. Senát Najvyššieho súdu SR rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.